

Møre og Romsdal Høyre

Fylkestingsprogram 2023 - 2027

PROGRAM MØRE OG ROMSDAL HØYRE 2023 - 2027

Innhold

Innledning.....	3
Utdanning og karriere	4
Ungdom og fritid	6
Vei og kollektiv	7
Helse, folkehelse og tannhelse.....	8
Kultur.....	9
Næring.....	10
Landbruk og skogbruk.	11
Samfunn og planarbeid	12
By, tettsted og distriktsutvikling.....	12
Bærekraftig økonomi.....	13
Natur, klima, miljø og bærekraft.	14
Politisk og administrativ organisasjon.....	14
Utenriks, forsvar og beredskap.	15
Tilskudd, priser og stipender.	15

Innledning

Kjære velger, det er ditt valg!

Møre og Romsdal Fylke er et godt fylke å bo- og vokse opp i. Dette vil vi i Høyre at det også skal være i framtiden. Derfor har vi laga et program som vi mener har de beste løsningene for deg som innbygger i dette vakre fylket.

For Høyre er det ett mantra at det skal være muligheter for alle! Om det gjeld verdiskaping, utdanning, helsetilbud eller utenforskap, så skal alle få ta del med de forutsetningene en har.

Alle synes at deres hjemsted er det fineste, men uten framtidig trygge- og attraktive arbeidsplasser, gode oppvekstvilkår, tjenester, utdanning, kulturtilbud og mangfold vil vi ikke klare oss i konkurransen om å holde på ungdommen og næringslivet.

Høyre har tro på næringslivet vårt og verdiskapingen som gjær at vi kan dele på godene. Da må vi lage forutsigbare vilkår som står seg over tid, og ikke bråe endringer i næring, miljø, areal og skattepolitikk.

Vi er inne i ei tid med store utfordringer innen klima, natur og miljø. I tillegg kommer den aggressive krigen mot Ukraina som preger oss og gir oss ekstra utfordringer. I sum gjær dette at vi er i en usikker tid innen økonomi og beredskap. Dette krev en stødig politikk og styring av Møre og Romsdal. Og vi i Høyre mener at vi har både politikken og kandidatene som kan styre oss gjennom de neste 4 åra.

Mer om dette finn du i dette programmet.

Lykke til, vi vil ha deg med på laget!

Anders Riise, fylkesordførerkandidat.

Utdanning og karriere

Utdanning er samfunnets beste verktøy til utjevning av sosiale forskjeller og for de fleste veien til arbeid, bolig og inkludering. Høyre vil arbeide for et samfunn som fremmer livslang læring for alle. Et godt utdanningstilbud er et viktig grunnlag for å forbedre menneskers liv.

Videregående skole.

Møre og Romsdal er ett av landets beste fylker når det gjelder gjennomføring av videregående opplæring. Vi ligger på topp i gjennomstrømming og på bunn i frafall i skoleløpet. Dette er bra, og slik skal det fortsatt være. Våre ungdommer skal møte en videregående skole som gjør veien både til arbeid og videre utdanning spennende og relevant. Fritt skolevalg, gode lærere, fraværsgrenser og gode samarbeidsbedrifter er viktige virkemidler for at flest mulig skal fullføre sine utdanningsløp til normert tid. Møre og Romsdal fylkeskommune må fortsette å legge til rette for et næringsnært utdanningstilbud som speiler fremtidig behov for arbeidskraft. Det er fortsatt mangel på faglært arbeidskraft og utdanningstilbudet må tilpasse seg bedriftenes behov, og ungdommen større valgfrihet med en tidligere inngang til arbeidslivet.

Mange unge sliter i dag med psykisk uhelse og noen opplever at de ikke får hjelp til å mestre skolehverdagen. Høyre vil arbeide for helsesykepleiere på alle videregående skoler i fylket. I tillegg må det ansettes flere miljøarbeidere. Overgangen fra ungdomsskole til videregående utdanning oppleves som krevende for mange elever, det bør derfor etableres et forpliktende samarbeid mellom rådgivertjenesten i ungdomsskolen og videregående skole.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Bevare fritt skolevalg i videregående skole
- Beholde fraværsgrense
- Oppgradere gamle skolebygg og satse på moderne produksjonsutstyr og teknologi på yrkesfagene
- Gi relevant opplæring i livsmestring og økonomi
- Utvikle elevdemokratiet og gi medvirkning på undervisningsmetoder, vurdering og skolemiljø
- Øke fleksibilitet og valgmuligheter i fagtilbud mellom studieretninger
- Tilby flere yrkesfag som valgfag i alle studieretninger
- Erstatte kompetansebevis med et alternativt vitnemål
- Gjøre det lettere for elever i ungdomsskolen å følge fagtilbud på videregående nivå
- Opprette nye tilbud innenfor etterspurte studieretninger som naturbruk og tilpasse opptakskriteriene slik at både karakterer, ferdigheter og holdninger tillegges vekt ved opptak
- Den enkelte skole må jobbe aktivt for å forebygge utenforskap og mobbing
- Videregående skole må ha rullerende opptak for flyktninger
- Legge til rette for at innvandrere raskt kommer i gang med videregående opplæring
- Sørge for at elever i yrkesfagene har tilgang til det samme utstyret i skolen som de vil møte i arbeidslivet
- Jobbe videre med å styrke skolehelsetjenesten på alle videregående skoler i samarbeid med kommunen
- Gi alle elever i videregående skole tilgang til et eller flere av programmene som «Ungt Entreprenørskap» kan tilby i løpet av utdanningsløpet

- Videreføre og opprette eksisterende og nye 4 årige YSK løp både innenfor f.eks. TI (Teknikk og industriell produksjon) og HO (Helse og oppvekstfag) for å sikre arbeidslivet god og relevant fremtidig arbeidskraft

Fagskole.

Fagskoleutdanningen gir tilbud om høyere yrkesfaglig utdanning over fagbrevnivå. Den gir studentene fullverdige studiepoeng som kan kombineres med annen høyere utdanning. Næringslivet i Møre og Romsdal etterspør spesielt fagskoleutdanning fordi den er praktisk rettet, nærings-nær og studentene har erfaring fra hele verdikjeden. Sterkt samarbeid mellom fagskolene og arbeidslivet er viktig for å sikre høy relevans i de ulike studietilbudene. Fagskoleutdanningen må bli mer fleksibel slik at studenter og bedrifter som ønsker det kan ta kortere kurs og nettbaserte studieprogram avhengig av bedriftens kompetansebehov.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Styrke fagskolen i Møre og Romsdal i tett samarbeid med næringslivet
- Styrke fagskolenes tilstedeværelse i hele fylket
- Utvikle studietilbud innen sirkulærøkonomi, behandling av farlig avfall og psykisk helse
- Tilby nettbasert undervisning for enkelte studieretninger
- Motivere flere kvinner til å velge fagskoleutdanning
- Styrke fagskolens tilstedeværelse ved Campus i Kristiansund, ved å legge til rette for flere og mer fleksible studieløp
- Sørge for at fagskolen kan tilby relevant undervisning med moderne simulatorer og lab utstyr
- Tilby attraktive og fleksible arbeidsplasser for undervisningspersonale

Karriere

Møre og Romsdal er ett av Norges viktigste eksportfylker. Vi har et rikt næringsliv med bedrifter i verdensklasse både når det gjelder design, teknologiutvikling, marine råvarer og energi. Fylket må bidra til næringsutvikling og skaperkraft gjennom utdanningstilbud, lærlingeordningen, karriereveiledning og stimulere bolyst. Våre viktigste utfordringer fremover er tilgang på kompetanse, kvinneunderskudd og en aldrende befolkning.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Tilby karriereveiledning gjennom «Karriere Møre og Romsdal» også til ungdom i videregående skole
- Sørge for at antall lærlingeplasser er i bedre balanse mellom skolenes og arbeidslivets behov
- Øke lærlingetilskuddet og justere dette i forhold til årlig lønns- og prisvekst
- Arbeide for en mer fleksibel lærlingeordning der læretiden kan tilpasses individuelle behov
- Samarbeide med næringslivet om rekrutteringskampanjer
- Knytte bo- og arbeidsmarkedsregioner tettere sammen gjennom gode samferdselsprosjekt

Ungdom utenfor utenforskapet.

Gruppen unge som befinner seg utenfor utenforskapet – altså under radaren både hos kommunen, fylkeskommunen og NAV - fryktes å være økende. Kanskje lyktes det ikke å skaffe seg lærlingplass. Opplæringskontoret og skolens ansvar for lærlingplass slutter på et tidspunkt og ingen overtar. Eller ett pause-år ble til flere? Den valgte videregående utdanningen traff ikke helt? Og, kanskje er instanser som NAV forbundet med krav, søknader eller kanskje skam og tabu. Sosiale barrierer vokser. Det samme gjør forventninger til at noe må skje fra familie og venner. Tryggheten blir hjemme og på rommet.

Hvordan kan vi i Møre og Romsdal bedre møte denne gruppen på deres banehalvdel? Vi har ingen ungdom å miste – vi må sørge for at alle får muligheten til å være innenfor – ikke utenfor.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Sørge for at en grundig kartlegging om denne gruppen blir gjennomført
- At det etableres mål og handlingsplaner for å nå en null-visjon om utenforskap for ungdom
- At Fylkeskommunen i lag med det politiske miljøet tar eierskapet og sørger for at aktuelle aktører som har ansvar eller mulighet for å løse denne voksende utfordringen kommer sammen for å finne frem til flere tiltak som kan nå denne målgruppen
- At gode eksempler fra andre fylker som på ulike måter har lykket med nye tiltak og løsninger vurderes også her hos oss
- At våre Arbeids- og inkluderingsbedrifter aktivt utfordres og brukes som ressurs i dette arbeidet

Ungdom og fritid

Forebygge utenforskap, jobbe for inkludering uansett minoritet. At de har en plass å "henge" på fritiden, før 18 år. Aktiviteter som kan bidra til at det blir attraktivt å bo på hjemmeplassen lengre. Det er viktig at ungdommen ser tilbake på et godt oppvekstmiljø slik at de lengter hjem og ønsker å komme tilbake og skape sitt liv i vår region. Som skoleeier kan fylkeskommunen og kommunene arbeide med ungdommen for å skape en trygg og inkluderende russetid.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Aktivt samarbeide med Ungdommens fylkesting og Ungdomspanelet
- At fylkeskommunen gir støtte til kommuner og frivillige organisasjoner for å drifte lavterskeltilbud for ungdom
- UFO - Ungdomsfritidsordning der dette er mulig å få til

Vei og kollektiv

Møre og Romsdal fylkeskommune må prioritere et godt kollektivtilbud med hyppige og pålitelige avganger tilpasset dagens bruksmønster. Gratis ferje på enkelte strekninger og ny fergestrekning må ikke gå på bekostning av avganger. Hyppige fergeavganger er en forutsetning for effektiv forflytning i fylket. Utenfor bykjernene legges det til rette for et bedre og mer fleksibelt kollektivtilbud med taxi for buss, i stedet for at busser kjører tomme. Det bør utarbeides et enklere kollektivtilbud med færre takstsoner, større samordning av pris og økt frekvens i tilbudet. Et godt kollektivtilbud bidrar til å bygge sammen våre bo- og arbeidsmarkedsregioner. I områder med lav befolkningstetthet er gode overganger til buss og båt et viktig tilskudd til bilen, men også bil er nødvendig der det er få kollektivavganger. Bil er viktig for effektiv transport av personer og varer i distriktene.

Sterke bånd til våre naboregioner er viktig. Møre og Romsdal fylkeskommune bør aktivt arbeide gjennom fellesfunksjoner med Trøndelag, Vestland og Rogaland for å bygge en sterk vestlandsk region. Samarbeid innen vei, ferje og luftfart er viktig, men og passasjertrafikk langs vestlandskysten som vil kunne være Vestlandets alternativ til tog.

Satsningen på fylkesveier må styrkes gjennom bevilgning av mer midler til veivedlikehold i fylket. Etterslepet blir større for hvert år som går. Møre og Romsdal skal ha gode og sikre veier for alle våre trafikanter. Foreta nødvendig regulering og prosjektering for å iverksette fornying av eksempelvis Dragsundbrua og Sørsundbrua. Prioritere flere gang- og sykkelveier og trafikksikring for barn og unge langs skoleveier med økte budsjetter. Fortgang i utskifting av gamle gateløys til energisparende LED-belysning for å ta ned drifts- og vedlikeholdskostnader, samt bedre belysning.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Sørge for økt frekvens og økt kapasitet i kollektivtilbudet der det ikke er kundegrunnlag for det
- Forbedre flybuss-tilbudet
- Arbeide for mer sømløse overganger mellom de ulike transportformene
- Legge til rette for utviklingen av nye, sikre og bærekraftige mobilitetsløsninger.
- Forbedre mobiliteten og kollektivsystemet med etablering av park and ride holdeplasser for overgang mellom privatbilisme og kollektivtransport
- Styrke arbeidet med flom- og rassikring på utsatte veistrekninger.
- Bedre samarbeid og koordinering i planprosesser mellom Europa-, riks-, fylkes- og kommuneveier
- Redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene
- Arbeide for lengre nedbetalingstid for fergeavløsnings- og bompengefinansierte prosjekter som skal erstatte eller avløse ferge- og båtstrekninger, slik at flere fornuftige bro- og tunnelprosjekter blir økonomisk gjennomførbare
- Videreutvikle ordningen med FRAM Ung og FRAM student

Helse, folkehelse og tannhelse.

Helse.

Det er et stort behov for helseinnovasjon for å fortsatt kunne gi gode kvalitative helsetilbud. Det er viktig å prioritere et godt helsetilbud til alle fylkets innbyggere, med søkelys på kvinnehelse, psykisk helse og de sykdommene som ikke er synlige for offentligheten. Det skal være plass til alle i samfunnet.

Helsetjenesten er ikke en fylkeskommunal oppgave, men Møre og Romsdal Høyre vil arbeide for at alle våre sykehus i fylket skal utvikles best mulig. Dette gjelder rehabilitering av Ålesund Sykehus, nybygget for Sykehuset Nordmøre og Romsdal på Hjelset og i Kristiansund, samt videre utvikling av sykehuset i Volda.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Arbeide for at alle våre sykehus skal ha en best mulig utvikling
- Arbeide for at Helseplattformen blir innført, til nytte for alle sektorene innenfor helse og pleie

Folkehelse.

Høyre vil legge til rette for at folk kan ta gode og sunne helse- og livsstilvalg i hverdagen. En god og forebyggende folkehelsepolitikk skal synliggjøre de gode og sunne valgmulighetene. Gode valg for egen helse og livsstil vil også være viktig for den mentale helsen. Idrett er en viktig del av alle lokalsamfunn. Det gir mestring, fellesskap og har mange ildsjeler som står på for andre. Idretten har en viktig rolle for inkludering og skaper grobunn for både bredde- og toppidrett.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Utvide ordningen med skjærgårdstjenesten til å gjelde hele fylket
- Støtte videre arbeid med utvikling av turstier og "Stikk Ut"-turer sommer og vinter
- Styrke det forebyggende arbeidet ved nærmiljøanlegg og støtte til frivillige organisasjoner
- Jobbe for et fylke som er preget av muligheter for alle gjennom likestilling og universell utforming
- Styrke det rusforebyggende arbeidet i de videregående skolene

Tannhelse.

Økt søkelys på forebygging og tannpleie for barn og unge. Tannhelse må inngå i det helhetlige helsetilbudet og det er viktig at et tilbud er reelt og tilgjengelig. Dagens tilbud må opprettholdes og vedlikeholdes og tas vare på. Det bør i større grad gis mulighet for å kombinere privat og offentlig praksis i tannhelsetjenesten.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Arbeide for god tannpleie for barn og unge i hele fylket
- Privat og offentlig tannlegepraksis må kunne kombineres bedre
- Organisere tannhelsetjenesten på best mulig effektiv og fremtidsrettet måte, og optimalisere driften ved å fullføre arbeidet med ny struktur

Kultur

Møre og Romsdal Høyre vil satse på kultur og kulturbasert næringsutvikling i hele fylket. Fylkeskommunen må stimulere lokale kultur-initiativ fra både organisasjoner og bedrifter. Et levende kulturliv skaper bolyst og økt integrering i samfunnet.

Språket er vår identitet og vår kultur - det gir oss også integritet og ryggrad. Det er derfor viktig at Møre og Romsdal Fylkeskommune fortsetter å pleie om begge de norske språkene.

Kultur kan bidra til positive aktiviteter, som motvirker utenforskap og andre problemer. Kultur og identitet er viktig og henger sammen. Vi må her finne en fornuftig balanse mellom Fylkets innsats og det Kommunene kan bidra med, sammen med de mange frivillige organisasjonene som er åpne for å bidra vesentlig i kulturell aktivitet. Ha et godt og nært forhold til næringslivet også på dette området.

Møre og Romsdal har et mangfold av museer, som i fellesskap skal sørge for at vår felles historiske hukommelse blir forvaltet på best mulig måte. Dette kan utvikles best ved å fortsette byggingen av de 3 konsoliderte museene i Møre og Romsdal. Her skal Fylkeskommunen, i samarbeid med staten og de enkelte kommunene, bidra til et godt økonomisk rammeverk for drift og utvikling av de 3 regionale konsoliderte museene. Det er spesielt viktig å underbygge satsingen på forskning og et styrket vedlikehold i sektoren, slik at vår historiske arv kan tas godt vare på. Et godt samarbeid med venneforeninger er viktig å videreføre. I tiden som kommer vil en også kunne se at museumssektoren kan medvirke i ny innovasjon med grunnlag i historisk kunnskap i denne sektoren.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Fortsatt støtte kulturlivet i fylket vårt i samspill med staten og vertskommunen, som for eksempel «Jugendfest i Ålesund», «Teatret Vårt», «Barneteateret vårt» «Moldejazz» og «Operaen i Kristiansund»
- Fortsatt støtte utviklingen av 3 konsoliderte regionmuseum i Fylket
- Støtte og utvikle videre de mange historiske spel som år om anna blir vist frem i fylket
- Bidra til tiltak som kan fremme folkehelsa i et bredt perspektiv i fylket
- Videreutvikle ordningen med kulturrabatt for ungdom

Næring

Møre og Romsdal Fylkes viktigste oppgave er å synliggjøre hvilke muligheter vi som fylke kan tilby som vertskap for et fremoverlent næringsliv. Ansatte og politikerne må på vegner av vårt allsidige næringsliv være aktive brobyggere. Dette gjelder helt fra kommuneplan, fylkesplan og til rikspolitikk og departementer.

Vi skal være tett på bedriftene og fylket skal samarbeide med etablerte næringslivsansamlinger (slik som næringsforeninger, innovasjonsselskap og ulike klynger) i stedet for å drive parallell næringsutvikling. Vårt fylke skal skape gode ordninger og økonomiske insentiver for gründerbedrifter. Vi skal stimulere til skaperkraft både for eksisterende og nye næringer og ikke kun de som innebærer grønne løsninger.

Møre og Romsdal skal fortsatt være et akvakultur-fylke. Næringen er helt avhengig av tilgang på nok arbeidskraft, arealer, konsesjoner og forutsigbare rammevilkår. Fylket må gi god støtte til de som satser på å øke ringvirkningene fra verdiskapingen som skjer ved bruk av lokale naturressurser. Forutsigbare rammer er vesentlig for å gi mulighet for aktiv næringsutvikling. Fylket skal framsnakke kommuner som satser på næring.

Særlig de næringene som har sesongvariasjoner eller er involverte i større eller mindre prosjekt har behov for fleksibilitet i tilgang på arbeidskraft. Høyre vil oppheve innstrammingene ved innleie av arbeidskraft (generelle rammevilkår).

Også offentlige virksomheter må jobbe målrettet med å inkludere flere i arbeidslivet. Fylkeskommunen må selv også øke tallet på lærlinger og ikke minst ansatte som trenger litt tilrettelegging for å kunne være innenfor i stedet for utenfor arbeidslivet.

Vi må videreutvikle det gode skole og utdanningstilbudet i fylket i takt med den utviklingen som skjer i næringslivet. Et hovedmål må være å sikre våre næringer tilstrekkelig og oppdatert kompetanse.. Det er viktig at våre utdanningsinstitusjoner har god innsikt særlig i hvilke muligheter som finnes i vårt lokale næringsliv.

Vårt fylke har fremdeles flere flaskehalsen som hindrer en effektiv logistikk. Både mellom regioner internt i fylket og sør nord og øst vest i et nasjonalt perspektiv. Å bygge både fastlandsprosjekt og sikre bedre og mer effektive veier trenger å ha høy prioritet i vårt fylke. Og ikke minst må våre ferjesamband må ha en regularitet som nåtiden krever.

Høyre vil fastholde at vår kraftproduksjon skal være tilstrekkelig for å møte nåværende og framtidig etterspørsel. Høyre vil arbeide for å bygge ut mer regulerbar kraft, nye overføringslinjer og er åpne for kjernekraft som en kilde til regulerbar kraft for å sikre konkurransedyktige strømpriser.

Høyre vil være en pådriver for å utvikle gassressursene i Norskehavet, og arbeide for utslippsfrie energibærere som f.eks. hydrogen og ammoniakk. Ett eksempel på dette er Aukra Hydrogen Hub med produksjon og tilhørende infrastruktur for hydrogeneksport i stor skala, samt fangst og lagring av CO2

Den stadig økende beskatningen som særlig rammer den norske delen av næringslivet, har blitt en trussel og må reverseres. Summen av det høye totale skattetrykket hindrer vekst og medfører utflagging eller utsalg av lokale arbeidsplasser. Vi vil heller ha kapitalen lokalt. Møre og Romsdal Høyre er sterkt kritisk til grunnrenteskatt på havbruk.

Norge og da spesielt kyst-Norge har et fortrinn som er helt avgjørende for at Norge kan være konkurransedyktige internasjonalt. Møre og Romsdal kan ikke opprettholde eller utvikle sine tjenester uten et konkurransedyktig og lønnsomt næringsliv.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Sørge for offensiv satsing på samferdsel som sikrer effektiv logistikk både internt i vårt fylke og mot våre nabofylker
- Sørge for en næringsvennlig areal-politikk
- Sørge for sikker og tilstrekkelig strømkapasitet
- Framsnakke den kritiske betydningen av et lokalt eiet næringsliv som også tar et utvidet samfunnsansvar og hvor ofte eiere bidrar med patriotkapital
- Sikre forutsigbare rammebetingelser for næringslivet, og fjerne dagens politiske risiko
- At lokale eiere skal ha minst like gode skattemessige vilkår som utenlandske
- At vi fortsatt vil være tilknyttet EØS-avtalen på grunn av det internasjonale næringslivet i Møre og Romsdal
- Sørge for et attraktivt utdanningstilbud som sikrer god og tilstrekkelig kompetanse til vårt lokale næringsliv
- Støtte og legge til rette for både nytt og etablert reiseliv som bidrar til å gjøre hele fylket til et attraktivt opplevelsesreisemål
- Jobbe for god besøkspolitikk i fylket og kommunene, og at vårt reisemål skal være attraktivt hele året, ikke bare i sommersesongen

Landbruk og skogbruk.

Møre og Romsdal er avhengig av et aktivt landbruk. Det er viktig å stimulere til at flere unge vil ta over å drive med landbruk slik at dette ikke blir et yrke som dør ut. Flere tiltaksmidler for å støtte drift som kombinerer nye produksjoner og næringer innen landbruk, eksempelvis økt satsing på turisme. Selvforsyningsgraden av landbruksprodukter må økes. Det er viktig med et aktivt landbruk slik at vi opprettholder det gode kulturlandskapet vårt.

Mye av velstanden både i byene og i distriktene er tuftet på skogressurser. Skogbruk berører svært mange interesser, og skogen er råvare for viktige verdikjeder. Samtidig skaper skog et betydelig rom for binding av CO2 gjennom god og rasjonell skogpleie. Mye av tømmervolumet transporteres over lange strekninger på båt, men veiene fra tømmerlunn og frem til kai må også fungere. «Flaskehalsen» for tømmertransporten må kartlegges og utbedres. Skog er også viktig for biologisk mangfold, jakt og rekreasjon. Det bør utarbeides tilskudd til skogeiere som tar ut løvtrær og kystskogfuru til fyring, enten til ved eller til fyringsflis. Til gjengjeld vil planting av produksjonsskog, gi større CO₂-fangst og større verdi for skogeieren i det lange løp.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Jobbe aktivt for rekrutteringen til landbruket
- Påvirke innretningen av tilskudds- og kvoteordninger slik at de stimulerer til mest mulig effektiv drift, økt matproduksjon og forbedret lønnsomhet for den enkelte bonde

- Legge til rette for økt foredling og eksport av norske landbruksprodukter
- Arbeide for sikrer distribusjon og markedstilgang for lokal produserte landbruksprodukter
- Fortsette å jobbe for godt jordvern og økt nydyrking
- Skrive opp fylkesveier til 10 tonn akseltrykk (BK10) og minimum 50 tonn totalvekt, helst til 60 tonn og 24 meter for tømmertransport
- Legge til rette for mer planting av produksjonsskog

Samfunn og planarbeid

Høyre mener fellesskapet blir sterkere når det preges av frihet og ansvar, og når flest mulige beslutninger tas nærmest den det gjelder. Vi mener at innsatsvilje og skaperkraft styrker fellesskapet, og at dette utvikles gjennom friheten til enkeltmennesket. Møre og Romsdal Høyre vil at vår region skal preges av optimisme, livskraft, skaperglede og bolyst.

Møre og Romsdal Høyre ønsker å jobbe for en bærekraftig arealforvaltning. Her må det arbeides aktivt med å synliggjøre og innarbeide viktigheten av arealregnskap. Plan- og bygningsloven er klar i sin formålsparagraf «Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Det er ikke lovens ordlyd, men oppfølgingen og bruken av denne som er problematisk. Møre og Romsdal Høyre vil jobbe for at det kommunale synet skal tillegges stor vekt i saker som behandles i fylket.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Gi innspill til revideringen av kulturminneloven om at staten i større grad skal dekke utgiftene som utløses ved gransking av automatisk fredete kulturminner
- At det i planarbeid rettet mot kommunene skal legges mer vekt på veiledning slik at man unngår innsigelser
- At fylkesplanen skal være med på å styrke bærekraftige by- og tettsteder
- At fylkeskommunal saksbehandling som ikke krever betydelig skjønnsutøvelse skal automatiseres i størst mulig grad
- Styrke barn- og unges medvirkning i planarbeid

By, tettsted og distriktsutvikling

Møre og Romsdal skal være et sted hvor det er attraktivt å bo, arbeide og besøke, og vi skal få mennesker til å flytte hit. For å oppnå dette må en tilby gode kvalitative tilbud med tanke på bostedskvaliteter, utdanning, kollektivtilbud og distriktsutvikling.

Byene i fylket skal være attraktive regionale motorer for tilflytting og bolyst i Møre og Romsdal, og en aktiv bypolitikk er avgjørende for Møre og Romsdal sin langsiktige vekst og bærekraft. Det må da jobbes med å få til et sterkt og godt tilgjengelig kollektivtilbud. Møre og Romsdal Høyre ønsker å knytte bygd og by sammen gjennom gode samferdselsprosjekt. Byene må samarbeide med omkringliggende kommuner og jobbe frem sterke bo og arbeidsregioner hvor reisetid og miljøutslipp blir redusert. Gode tettsteder må ha grønne lunger og oppholdssteder for mennesker som også vil bruke tettstedenes og byenes urbane treffpunkt.

Digitalisering har gitt store muligheter for å kunne jobbe desentralisert, for slik å kunne gi en mer fleksibel hverdag for innbyggerne.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Fylkeskommunen skal støtte utvikling av steder og sentrumsområder
- Være en pådriver for å bygge sterkere bo- og arbeidsmarkedsregioner med byene som aktive motorer
- Legge til rette for å desentralisere fylkeskommunale arbeidsplasser og kontorfellesskap med god digital kommunikasjon
- Gjennomføre samferdselsprosjekter som knytter fylket tettere sammen og skaper sterkere og mer attraktive bo- og arbeidsmarkedsregioner
- E136 «eksportvegen» er vesentlig for fylkes verdiskaping, utbyggingen må ha aller høyeste prioritet
- Jobbe for snarveier og forbindelser for myke trafikanter, for å forbedre folkehelsen og redusere privatbilismen
- Arbeide for et bedre samarbeid med og mellom byene
- Bistå byområdene i byplanlegging, byutvikling og et attraktivt kollektivtilbud
- Bygge sterke kompetanse- og innovasjonsmiljø og utdanningsinstitusjoner
- Støtte våre eksisterende kulturinstitusjoner og understøtte nye initiativ for å gi flere urbane kvaliteter
- At barn og unge skal få være med å planlegge og utvikle sitt nærområde, for slik å sikre et bedre oppvekstmiljø og eierskap til sin hjem plass
- Digitalt utenforskap må elimineres gjennom økt fokus på tilgang, bruker og deltagelse til digitale tjenester
- Øke kunnskapen og høste erfaringer rundt utformingen av nærmiljøet til eldre for å nå målene i kvalitetsreformen for eldre «Leve hele livet» om å skape et «Aldersvennlig Norge»

Bærekraftig økonomi.

Fylkeskommunen skal vektlegge bærekraftige beslutninger i alle sine anbud og prosjekter. Vi har et ansvar for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn og miljø for kommende generasjoner. Den økonomiske situasjonen er avgjørende for de politiske prioriteringene som kan gjøres i årene fremover.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Føre en ansvarlig økonomisk politikk som gir handlingsrom for investeringer til beste for fremtidige generasjoner
- Sikre en god balanse mellom privat og offentlig sektor gjennom ansvarlig pengebruk
- Ha en effektiv og brukerorientert offentlig sektor og legge til rette for et større innslag av private og ideelle aktører i utføringen av oppgaver
- Sikre at offentlige anbud utformes slik at lokale aktører/tilbydere alltid kan være med i konkurransen

Natur, klima, miljø og bærekraft.

Klima- og miljøutfordringene krever internasjonal, nasjonal og lokal innsats. Bedre ressursutnyttelse kan gi store gevinster for miljøet, økonomien og samfunnet.

Vi lever i en tid med høy og akselererende endringstakt. Utviklingen i digitalisering gir enorme muligheter, for eksempel gjennom autonom og utslippsfri transport og utviklingen av ny og bærekraftig teknologi. Dette gir næringsmuligheter vi knapt forstår omfanget av. Samtidig lever vi i en tid med stort tap av biologisk mangfold. Høyres klimaløsninger skal være kunnskapsbaserte og teknologioptimistisk.

Møre og Romsdal Høyre vil bruke markedet og positive virkemidler som motiverer til klimavennlige valg, ikke bare reguleringer og forbud. Det skal lønne seg å være miljøvennlig. Vårt mål er at vi kan levere fylket vårt videre til barna våre i enda bedre stand enn den er i dag.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Følge opp fylkets klimastrategi
- Å øke energiproduksjonen lokalt, og sikre leveringssikkerheten og overføringskapasiteten til fylket, og arbeide for at næringsliv og innbyggere har tilgang på nok energi for å sikre videre vekst og utvikling i regionen
- Kjernekraft kan være en del av energimiksen i fremtiden, og det er viktig at Norge og Møre og Romsdal bidrar aktivt på forskning og utvikling
- Beholde og videreutvikle Runde miljøsentere som et sted for læring om havet og NORSØK på Tingvoll
- At fylkeskommunalt eide bygg skal vurderes for montering av solcellepanel, samt jobbe for at fylkeskommunen som byggherre velger bærekraftige materialer og som er godt tilpasset bruk og eventuelle framtidige endringer
- Følge opp ungdommens bærekrafts-plan som er utarbeidet av ungdomspanelet i Møre og Romsdal

Politisk og administrativ organisasjon.

Høyre har som mål å avvikle fylkeskommunene. En forutsetning vil være at kommunereformen med sikte på større kommuner med større fagmiljøer blir videreført. Etter mange år med rødgrønt styre, er økonomien i fylkeskommunen ikke bærekraftig. Vi må derfor gjøre nødvendige grep og prioriteringer i kommende periode. Skal Møre og Romsdal bestå som en selvstendig enhet, må vi få orden i økonomien og være en sterk tjenesteyter og regional utvikler for innbyggere og næringsliv. Vi opplever at for få ønsker å bosette seg her, og store deler av fylket har aldrende og synkende befolkning. Vi må bli flinkere til å løfte frem og støtte positive initiativ og krefter i hele fylket, slik at vi sammen kan bygge regionen vår og vise oss som et attraktivt og samlet fylke. Det bør gjøres en reduisering av dagens antall representanter i Fylkestinget.

Resultatorientert organisering av administrasjonen med søkelys på tjenestenes innhold og kvalitet, og hvor ressursene styres ut mot tjenestene.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Styrke samholdet i fylket, gjennom samarbeid og tillit
- Bruke kreftene på å gjennomføre vedtak, i stedet for stadige omkamper
- Redusere antall representanter i Fylkestinget
- Ha en god gjennomgang av hele fylkeskommunens organisering og oppgaver, slik at man sørger for at midlene blir brukt på en mest mulig effektiv og god måte
- Drive en god arbeidsgiverpolitikk som skaper grobunn for personlig utvikling blant alle ansatte.

Utenriks, forsvar og beredskap.

Næringslivet i Møre og Romsdal er helt avhengig av en forutsigbar utenrikspolitikk som sikrer lokale interesser og verdier. Som region er vi tjent med et tett internasjonalt samarbeid, en internasjonal rettsorden og gode rammer for internasjonal handel. Koronapandemien har vist hvor viktig det er med tett internasjonalt samarbeid i møte med globale kriser. Møre og Romsdal Høyre mener Norge som nasjon må agere i verden etter klart definerte prioriteringer og i tråd med norske interesser. Norge må opprettholde og utvikle det gode bilaterale forholdet vi har til viktige partnere, slik som NATO, de nordiske landene, NATO, EU, Storbritannia og USA. Gjennom historien har Møre og Romsdal vært tjent med det europeiske samarbeidet, men tapt på europeisk splittelse. Derfor er europeisk samarbeid av lokal interesse og en av bærebjelkene i utenrikspolitikken. Det handler ikke bare om handel, men også om demokrati, sikkerhet og fellesskap.

Statens viktigste oppgave er å sørge for innbyggernes sikkerhet og samfunnets trygghet. Møre og Romsdal Høyre mener Norges sikkerhetspolitiske interesser ivaretas gjennom et troverdig forsvar, sikkerhet og stabilitet i våre egne nærområder. Møre og Romsdal Høyre vil fortsette å arbeide for at Heimevernet er til stede og synlig i hele regionen.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Bidra til en aktiv europapolitikk og forsvare EØS-avtalen
- Sikre et slagkraftig Heimevern som dekker vår region med god reaksjonsevne
- Bidra til å videreutvikle totalforsvaret i tråd med den skjerpede sikkerhetspolitiske situasjonen og samfunnets behov i fred, krise og krig
- Jobbe for at sivil sektor og næringslivet styrker sin evne til beredskapsstøtte i krisesituasjoner
- Påse at vi har en oppdatert fylkesberedskapsplan
- Medvirke til at veteraner i vårt fylke får tilstrekkelig oppfølging under- og etter endt tjeneste

Tilskudd, priser og stipender.

Forenkling av søknads og rapporteringsprosesser til Fylket for å styrke kultur, gjøre det lettere å søke spillemidler og økonomisk støtte der andelen frivillighet er stor. Stimulere til økt dugnad og utvikling av talent i vår region og fylke som helhet. Videreføre tilskuddsordninger og legge til rette for videreutbygging av bredbånd i områder der det ikke er kommersielt lønnsomt.

Møre og Romsdal Høyre vil:

- Gi økonomisk støtte til kommuner og frivillige organisasjoner, til å drifte lavterskeltilbud for ungdom
- Ha en gjennomgang av alle fylkeskommunens tilskudd, for å sikre at midlene fordeles på en god og bærekraftig måte